

VZOR MISIE

Téma 5

AKO PAVOL UKÁZAL, ČÍM BY MALA BYŤ MISIA?

Prehľad

V tejto téme budete študovať misijnú životnú dráhu apoštola Pavla a objavíte jeho pretrvávajúci odkaz, ktorý je vzorom pre misiu, tak z hľadiska motivácií ako aj metód.

Ciele

Pomôcť zborovým vedúcim:

- Porozumieť, čo motivovalo apoštola Pavla k jeho misii.
- Preskúmať, či Pavol konal podľa definovanej misijnej stratégie.
- Preskúmať dôsledky Pavlovoho vzoru misie pre ich vlastné životy a pre ich zbor.

Možné výsledky

Zboroví vedúci:

- Budú vedieť vysvetliť, čo motivovalo apoštola Pavla k jeho misii.
- Budú vedieť vysvetliť, či Pavol konal podľa vedomej misijnej stratégie a budú vedieť graficky znázorniť jeho cyklus zakladania zborov.
- Podniknú kroky, aby zapojili relevantné prvky Pavlovoho modelu do svojich vlastných životov a vo svojom zbore.

KROK 1: POCHOPENIE TÉMY

Na ktoré hlavné otázky sa treba zamerať?

Hlavné prvky témy

V Témach 3 a 4 sme letmo videli Pavlovo zaniehanie pre cirkev, zapálenie, ktoré ho motivovalo cestovať a hlásať správu o Božej vláde (Skutky 14:22; 19:8; 28:23,31) naprieč Rímskou ríšou, od dnešnej Sýrie na východe až po Rím na západe. Pavlova životná dráha bola pozoruhodná a zboroví vedúci, ktorým záleží na misii cirkvi, sú stále príťahovaní týmto najpríťažlivejším misionárom. Nevyhnutne vyvstávajú tri otázky:

1. Otázka motivácie: Čo motivovalo Pavla v tejto pozoruhodnej a bezprecedentnej činnosti? Čo sa od neho môžeme naučiť o správnej motivácii pre misiu?
2. Otázka metódy: Držal sa Pavol nejakej „stratégie“ vo svojom misijnom snažení? Konal podľa viac či menej konzistentného plánu činnosti v rôznych mestách, ktoré navštívil?
3. Otázka pretrvávajúcej platnosti: Ak Pavol naozaj postupoval podľa určitej stratégie, nakoľko je táto stratégia platná pre cirkev dnes? Snaží sa nám Lukáš povedať: „Tu je jedna z misijných stratégií, ktorá fungovala, možno by ste ju mohli vyskúšať.“? Alebo hovorí skôr „Toto je Bohom ustanovený spôsob nastoľovania Božej vlády, nasledujte ho do bodky.“? Alebo hovorí niečo medzi tým?

Výroky

(Výroky sú vyjadrenia, ktoré vás majú priviesť k uvažovaniu o téme. Môžu a nemusia odrážať biblickú múdrosť.)

„Význam Pavla pre ďalšie misijné rozširovanie sa cirkvi sa nikdy nedá preceniť.“
— C. H. H. Scobie, *Jesus or Paul?*

„Takmer každé neprijateľná deformácia, ktorá je známa v oblasti misie, mala za podklad nejaký výrok alebo čin sv. Pavla.“
— Roland Allen, *Missionary Methods: St. Paul's or Ours?*

„...Pavlova teológia a misia spolu nesúvisia len ako „teória“ a „prax“... jeho teológia je misijná teológia.“
— P. T. O'Brien, *Gospel and Mission in the Writings of Paul*

„Nie sme ani Pavlom, nie sme ani apoštolmi ako on. On videl Pána tak, ako sme ho my nevideli...“
— Krister Stendahl, *Paul at Prayer*

„To, čo súčasné misijné hnutie potrebuje zo všetkého najviac, je návrat k misijným metódam ranej cirkvi.“
— J. Herbert Kane, *Christian Missions in Biblical Perspective*

Príklady zo života

Alex

Alex bol ohromený, že dvaja zbožní muži môžu mať tak veľmi odlišné názory na praktické záležitosti služby. Už tri roky je pomocným kazateľom v zbere Suburban Community Church a za ten čas získal rešpekt jednak voči správcovi zboru za jeho víziu a odhodlanie robiť pre Boha veľké veci, aj voči predsedovi staršovstva pre jeho hlbokú duchovnosť.

Pod ich spoločným vedením zbor prekvital. Zmenené životy, túžba slúžiť a prudko sa zväčšujúce zhromaždenie boli výsledkom. Zboru už nestačila ich budova, a tak sa rozhodli, že namiesto novej radšej založia dcérsky zbor, zrejme pod Alexovým vedením. Nový zbor sa mal nachádzať na rýchlo rastúcom predmestí desať kilometrov severne, kde už aj tak žilo niekoľko rodín zo zboru. Potiaľ panovala zhoda.

Správca zboru dôkladne premyslel stratégiu, ako krok za krokom založiť nový zbor a práve ju predložil staršovstvu. Spomenul, že apoštol Pavol sa riadil veľmi podobným plánom. Alexovi sa tento plán pozdával a ak mal viesť budúci zbor, bude potrebovať všetku možnú pomoc.

Predseda staršovstva však dôrazne namietal. V poslednej dobe číta Skutky a ohromila ho skutočnosť, že apoštol pri zakladaní zborov zakúsili priame, bezprostredné vedenie Duchom Svätým. Boh pri ich práci otváral a zatváral dvere a Suburban Community Church by mal robiť to isté: začať vo viere a nechať Boha, aby ich viedol. Alex nemohol poprieť, že preňho bola predsedova smelá dôvera taktiež príťažlivá. A vedel, že by bol bláznom, ak by sa snažil založiť nový zbor bez vedenia Svätého Ducha. Zrazu iný brat starší povedal, že by rád počul, čo si o tom myslí Alex, keďže bol potenciálnym vedúcim tohto projektu. „No,“ váhavo vykockal Alex, „obidva prístupy majú niečo do seba...“

Karolína

Karolína nemohla šoférovi okoloidúceho auta vyčítať kyslý pohľad, ktorý jej uštedril. Keďže bola hlboko zamyslená, na rušnej križovatke si nevšimla odbočku vpravo a keď ju na to konečne upozornilo divoké vytrubovanie, zhasol jej motor. Pri chaotickom pokuse znovu naštartovať auto sa akumulátor dostal takmer na minimum kapacity. „Prečo musíš mať manuálnu prevodovku?“ povedala nahlas svojmu neprítomnému manželovi, keď si spomenula na jeho radu, aby pred ďalším pokusom počkala aspoň minútu.

Pri tom, ako čakala, si Karolína uvedomila, že bola našťvaná pre stretnutie, z ktorého sa práve vracala domov. Zbor Suburban Community Church, ku ktorému patrila, práve začínal prácu v dcérskom zbere na predmestí, kde bývala. Karolína bola týmto vývojom nadšená a ochotne sa zúčastnila stretnutia, kam ju pozvali povorení vodcovia nového zboru, aby s ňou prebrali stratégiu oslovovania jej okolia. Zahŕňala oslovovanie susedov a priateľov nenásilnými spôsobmi. Karolína si bola vedomá, že na tom nebolo nič zlé. Avšak z mysle jej neschádzal obraz jej priateľky Janky, ktorá patrila k Svedkom Jehovovým, ako napĺňa svoj týždenný čas určený na misiu predávaním Strážnej veže v miestnom obchodnom centre. Karolínu mrzelo, že Janka toto robí, obzvlášť preto, lebo vedela že Jankina evanjelizačná vytrvalosť nie je dôsledkom jej radosti alebo presvedčenia, ale strachu, že by mohla stratiť spasenie. Teraz Karolínu požiadali, aby oslovila svojich priateľov a pozvala ich na stretnutia v novom zbere. Hoci vedela, že pri tom nebude neriskovať svoju spásu, nebola si istá, či jej motívy boli vôbec o niečo lepšie ako Jankine. Uvedomovala si, že od žien z jej

biblickej skupinky vnímala veľký tlak – boli nadšené stratégiou zboru – a súhlasila, že pomôže, aby ich potešila. Teraz vnímala, že s týmto prístupom z nej nikto nebude mať úžitok, ani zbor, ani susedia a určite ani ona sama.

Karolína sa pozrela na hodinky a všimla si, že minúta už prešla. Otočila kľúčom v zapalovaní a vydýchla si, keď motor naskočil. Zaradila rýchlosť a prudko odbočila, keď už na semafore blikla oranžová. „Vďaka, Pane,“ modlila sa, „a teraz, prosím, naštartuj aj môj duchovný motor.“

Teraz, keď ste sa pozreli na *Hlavné prvky témy, Výroky a Príklady zo života*, ktoré sú tie hlavné otázky, ktorým sa je potrebné venovať, aby ste pochopili túto tému?

KROK 2: ŠTÚDIUM PÍSM **Čo o tejto téme hovorí Biblia?**

- Prečítajte si nasledujúce oddiely a urobte si poznámky o Pavlovej motivácii pre jeho misijnú činnosť:

Skutky 26:12-23

1 Korinťanom 9:16-18

2 Korinťanom 4:7-18

Filipanom 1:12-18

1 Tesaloničanom 2:1-12

KROK 3: NAHLIADNUTIE DO INÝCH ZDROJOV **Čo sa môžeme naučiť od iných autorov?**

„Misie v Pavlových epištolách: Dôsledky Pavlovej teológie pre neho samého,“ George Martin.

Úryvok zo 6. kapitoly knihy *Missiology: An Introduction to the Foundations, History, and Strategies of World Missions*, ed. John Mark Terry, Ebbie Smith a Justice Anderson, str. 92-96. Copyright © 1998. V origináli použité s dovolením Broadman & Holman Publishers, Nashville, TN. Všetky práva vyhradené.

„Metóda a misia: Pavlovska stratégia a metodológia,“ David J. Hesselgrave.

Úryvok z 2. kapitoly knihy *Planting Churches Cross-Culturally: A Guide for Home and Foreign Missions*, str. 52-63. Copyright © 1980. V origináli použité s dovolením Baker Book House, Grand Rapids, MI. Všetky práva vyhradené.

Misie v Pavlových epištolách: Dôsledky Pavlovej teológie pre neho samého

George Martin

Jeho vízia

V dnešnej dobe sú čoraz viac prijímané myšlienky pluralizmu a inkluzívizmu a často sa útočí na tradičný koncept kresťanských misií. Táto problematika sa často opisuje takto:

Otázka: Sú tí ľudia šťastní?

Odpoveď: Myslím, že hej.

Otázka: Tak prečo sa ich snažíš obrátiť?

Pavol napísal: „A tak sa usilujem ohlasovať evanjelium nie tam, kde Kristovo meno bolo už známe, aby som nebudoval na cudzom základe, ale ako je napísané: *Uvidia tí, ktorým o ňom nebolo nič zvestované a porozumejú tí, ktorí nepočuli*“ (Rimanom 15:20-21)...

Prvá vec, ktorá nám udrie do očí, je Pavlova celosvetová vízia: „A tak sa usilujem ohlasovať evanjelium nie tam, kde Kristovo meno bolo už známe“ (Rimanom 15:20)... Pavlovo úsilie bolo založené na „čistej túžbe pracovať pre Boha a túžbe po úžitku pre svojich spolupriateľov.“ Túžba pracovať pre Boha je stálou témou v Pavlových textoch. Bola mu zverená úloha a on ju musí naplniť.

Táto úloha nezahŕňala len pokyny o tom, čo mal kázať, ale taktiež kde mal kázať – „kde Kristus nebol známy.“ Pavol vysvetľuje: „Teraz však už v týchto krajoch nie je pre mňa nijaké voľné pole“ (Rimanom 15:23). Teda jeho práca v tejto oblasti bola skončená. Evanjelium bolo zvestované, ale ešte nie v Španielsku.

Sledujte túto neúprosnú logiku. Keď sa káže evanjelium skupine ľudí, dá sa povedať, že medzi tými ľuďmi je evanjelium prítomné, i keď ho nie všetci prijímajú. Ak sa hlásateľova ambícia nezmení, zistí, že hľadá iných, ktorí evanjelium ešte nepočuli. Ide za nimi, oboznámi ich s evanjeliom, potom po-

kračuje s ďalšou skupinou, ďalšou a ďalšou, až kým nie je evanjelium známe všade.

Inými slovami, misionár je poslušný Božej vízii a jeho pokynom, aby mu boli „svedkami v Jeruzaleme, celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme“ (Skutky 1:8). Pavlovou úlohou bolo volať pohanov k „poslušnosti viery“ (Rimanom 1:5). Jeho evanjelium bolo pre všetkých, Židov aj pohanov (Rimanom 1:14-16).

Na rozdiel od Pavla, mnohí vyznávajúci kresťania akoby nikdy nezdvihnú hlavu, aby sa obzreli po svete - po poliach zreých na žatvu. Zdá sa, že ich motto je: „Vždy som chcel kázať evanjelium tam, kde je už známe.“ Vezmite si napríklad študenta, ktorý o medzinárodnej misii neuvažoval a vysvetlil to takto: „No, verím, že Pán ma povolal pracovať s mladými.“ Prirodzená odpoveď na toto je: „Neuvedomuješ si, že mladí sú na celom svete?“

Jeho motivácia

Čo viedlo Pavla ku kázaniu na takých miestach; k tomu, aby ich vyhľadával; a k tomu, že dal všetko, čo má, aby tam mohol hlásať dobrú zvesť? Sila, ktorá ho viedla, pochádzala z Božieho povolania (Rimanom 1:1-6) a Pavlovo presvedčenie, že bez evanjelia ľudia zomrú odsúdení (Rimanom 3:23).

Stále viac sa hovorí, že moslimovia, židia, hinduisti a iní budú nakoniec spasení pre ich úprimnosť v nasledovaní svetla, ktoré poznajú. Avšak ak sú všetci ľudia stratení a bez nádeje pre ich hriechnosť, ak existuje Boh, ktorý sa rozhodol zachrániť ich, ak existuje jediná obeť zmierenia, ak existuje Boh, ktorý oživuje a zachraňuje, ak až do konca zachováva tých, ktorí sú jeho – v skratke, ak sme presvedčení, že je len jediná nádej a jediná cesta – nebudeme mlčať a nebudeme nečinní (1 Timotejo-

vi 2:3-7). Evanjelium je Božou mocou na spasenie a svetlo tohto evanjelia musí svietiť do srdca a myslí mužov a žien, chlapcov a dievčat, ak majú byť zachránení, bez ohľadu na ich okolnosti alebo mieru úprimnej oddanosti inému náboženstvu.

Raz sa ma jeden člen konzervatívneho, evanjelikálneho zboru Južných baptistov spýtal: „Naozaj veríš, že hinduisti a budhisti nebudú v nebi? Veď veria svojim svätým knihám rovnako, ako ty a ja veríme našej. Sú rovnako úprimní a oddaní ako my.“ Alebo mladý študent teológie, ktorý na prednáške o nevyhnutnosti vedomej reakcie viery na Ježiša, odpovedal: „Myslím, že Boh neberie na zodpovednosť tých, ktorí nepočuli evanjelium, a pre ich nevedomosť budú tiež v nebi!“

Čo by na takéto nápady povedal Pavol? Vhľad do jeho zmýšľania o tejto veci môžeme získať, ak si zopakujeme jeho rozhovor s aténskymi filozofmi z pohľadu tohto vyššie spomínaného študenta teológie.

Predstavme si, že Pavol vystúpil na stretnutí na Areopágu a povedal: „Muži, Aténčania! Podľa všetkého pozorujem, že ste mimoriadne nábožní. Keď som sa prechádzal a prezeral som si vaše svätyne, našiel som aj oltár s nápisom: Neznámemu bohu. To je dobré. Veď ste sa vlastne postarali o všetko. Urobili ste svoje maximum. A hoci ste v skutočnosti nepoznali jediného pravého Boha, on prehliada vašu nevedomosť. Vlastne pre vašu nevedomosť o pravde sa mu nebudete zodpovedať. Teraz vás nechám v bezpečí vašej nevedomosti s vedomím, že takto vás Boh prijíma.“

Keď počujeme takéto slová z úst apoštola Pavla, chce sa nám kričať „Absurdné!“ Zo stránok Pavlovho listu do Ríma jasne vyvstáva jedno presvedčenie: Bez otvorenej, vedomej viery v Krista je hriešnik odsúdený svätým Bohom. Pavol sa modlil za jeho nábožných krajanov, aby boli zachránení. Ak by samotné náboženstvo stačilo, Pavol by nebol vyjadril toto odsúdenie. A preto musí Pavol kázať.

Jeho povzbudenie

Hoci potreba bola veľká, Pavol bol vo svojej úlohe povzbudzovaný vedomím, že „*uvidia tí, ktorým o ňom nebolo nič zvestované a porozumejú tí, ktorí nepočuli*“ (Rimanom 15:21). Bol si istý, že jeho služba nebude bez ovocia.

Pozrite sa na tento hypotetický rozhovor s ním. „Pavol, prečo si znášal kameňovanie a bitku? Prečo si bol ochotný prijímať posmech? Ako si sa mohol radovať, keď si bol uväznený? Trpel si hladom, tvoja loď stroskotala a čelil si toľkým ďalším skúškam a trápeniam. Prečo si bežal po tejto bolestivej trati, zanechávajúc všetko za sebou? Pavol, si masochista? Prečo, Pavol, prečo?“

O Pavlovej odpovedi nemusíme špekulovať. Vysvetľuje: „Všetko znášam pre vyvolených, aby aj oni dosiahli spásu v Ježišovi Kristovi a večnú slávu“ (2 Timoteovi 2:10).

Keď som sa so svojou rodinou pripravoval na misijnú cestu do Indonézie, mnoho našich známych sa nás pýtalo: „Prečo len idete do všetkých tých problémov a sťahujete sa na druhý koniec sveta?“ S odpoveďou na tú otázku sme nemali problém: „Ideme, pretože sme presvedčení, že Kristus bol zabitý a svojou krvou vykúpil ľudí z každého kmeňa, jazyka, ľudu a národa. V každom národe má Boh svojich ľudí a stále ich povoláva a zachraňuje kázaním evanjelia. Ideme získať týchto ľudí!“

Tak to bolo aj pri Pavlovi. Hoci sa vydal do neznámych vôd, hoci cestoval mimo synagógy a kázal tam, kde neboli žiadne biblické základy, vedel, že evanjelium bude počuté a prijaté.

Záver a aplikácia

Pri premýšľaní o Pavlových textoch, objavujeme dôležité aplikácie týkajúce sa súčasnej misie. Po prvé, sme upozornení na našu závislosť od Boha. Vediac, že spasenie je od Pána (Jonáš 2:10) a že naša efektivita ako evanjelistov závisí od neho, budeme sa viac

a viac spoliehať Boha, ktorý zachraňuje, než dôverovať vlastnej sile...

S tým súvisí potreba modlitby. Hudson Taylor bol presvedčený že, že je možné zmeniť ľudí čisto modlitbou k Bohu. Zamyslite sa nad tým. Ak spasenie je skutočne od Pána, ak Pavol mal pravdu, keď vyhlásil, že Boh začína i dokončuje dielo spasenia, toto vedomie nás povedie pred neho na kolenná. S porozumením tomu, že Boh musí nadprirodzene zasiahnuť milosťou, budeme tráviť viac a viac času prosbami, aby tak urobil. Náš modlitebný život bude premenený a možno sa dočkáme viacerých modlitebníkov pracujúcich na podpore diela evanjelia.

Navyše, s vedomím, že Boh naplní svoje zámery, misionár objaví dovtedy neznámu „pretrvávajúcu moc.“ William Carey napísal v októbri 1795 Samuelovi Pearceovi: „Nemôžem ti poslať žiadnu správu o hriešnikoch prichádzajúcich ku Kristovi, ani nič iné povzbudivé v tejto veci“ (Geogre 1991:113). V skutočnosti to bolo až v roku 1800, sedem rokov po jeho príchode do Indie, keď Carey pokrstil svojho prvého obráteného hinduistu!

Ako Carey vydržal všetky tie ťažké úvodné roky? Odpoveď nachádzame v slovách, ktoré napísal svojim sestram doma v Anglicku: „Pozerám sa na to tak, ako sa farmár pozerá na svoju úrodu: niekedy si myslím, že semeno klíči, a preto mám nádej. O krátky čas sa všetko rozpadne a moje nádeje sa pomínú ako mrak. Bola to len burina alebo to vyschlo na slnku prenasledovania. Avšak stále dôverujem Bohu, a v jeho sile pôjdem a budem si pripomínať jeho spravodlivosť, len tú jeho“ (George 1991:116).

Nech sa rieky vylejú, nech sa zem trasie, nech mu odporujú masy. Misionár kríža vie, že hlásanie evanjelia nebude neefektívne. Namiesto toho bude slovo Pánovo ako dážď a sneh z neba, ktoré zvlažujú zem a spôsobujú, že prináša ovocie.

Poznanie, že spasenie je od Pána bude viesť k skutočne efektívnym prostriedkom a metódam. Namiesto preberania prístupov, pri ktorých sú ľudia manipulovaní a nútení, Boží služobník prejaví trpezlivú ochotu čakať na Pána v práci obrátenia. V evanjelizácii a misiách je veľká potreba tohto prístupu, obzvlášť vo svetle moderných evanjelizačných metód, určených na produkovanie množstva okamžitých „obrátení,“ ktoré v skutočnosti často vyprodukujú len falošné štatistiky.

Na záver, vidiac veci tak, ako ich videl Pavol, nemôžeme ostať neoslovení v našich driemotách. Možno jednou z najväčších prekážok svetovej evanjelizácie je dnes praktický univerzalizmus mnohých vyznávajúcich kresťanov. Vyzerá to tak, že mnohí veria, že nakoniec všetko dopadne pre všetkých dobre. Veď Boh je láska, nie?

Avšak pravdou je, že ľudia na celom svete sú bez nádeje a života dokiaľ vierou nespočinú v Kristovi. Byť absolútne presvedčeným o tejto skutočnosti znamená, že nezostaneme pokojní a nečinní. Ľudia zomierajú a je treba im priniesť evanjelium! „Veď každý, kto by vyzýval Pánovo meno, bude spasený. Ako však budú vyzývať toho, v ktorého neuverili? Ako uveria v toho, o ktorom nepočuli? A ako počujú bez kazateľa?“ (Rimanom 10:13, 14). Budeš ty tým kazateľom?

*

Metóda a misia: Pavlovská stratégia a metodológia

David J. Hesselgrave

Niet pochýb, že ak máme v Novej zmluve príklad rozumnej stratégie pre zakladanie rastúcich zborov, je ním Pavlova stratégia. Po stručnom zázname o úlohe Petra a iných v nesení evanjelia mimo židovskú komunitu, Lukáš zameriava drvivú väčšinu svojej pozornosti na službu Pavla a jeho spolupracovníkov. Väčšinu zvyšku Novej zmluvy tvorí Pavlova korešpondencia so zborní a ich vodcami. Avšak o Pavlovej službe vyvstali isté základné otázky.

Mal vôbec Pavol vôbec nejakú stratégiu?

Naša odpoveď na túto otázku určí, ako budeme od tohto bodu ďalej postupovať. Ak Pavol nemal žiadnu alebo mal len minimálnu stratégiu, ako zrejme verí Michael Green, „evanjelium sa šírilo zdanlivo neorganizovane, keď ľudia počúvali vedenie Ducha a vstupovali do dverí, ktoré otváral,“¹ potom všetko, čo sa môžeme naučiť, je len závislosť na Duchu. Na druhej strane, ak má pravdu Donald McGavran, keď hovorí, že počas pobytu v Antiochii Pavol vymyslel stratégiu na zasiahanie väčšiny stredozemného sveta slovom evanjelia,² potom sa môžeme učiť aj z Pavlovej stratégie.

Zdá sa, že údaje poukazujú na niečo medzi. Green má úplne pravdu, keď trvá na tom, že „ho [Krista] nesmieme vynechať,“ a keď varuje pred myšlienkou, že „efektívnosť na výrobní linke evanjelia zaručene prinesie výsledky.“³ Ale zdá sa, že vo svojom tvrdení preháňa. Ak by Pavol nebol mal *žiaden* plán, Duch Svätý by ho nemohol zmeniť (po-

rovňaj Skutky 16:6-10). Na druhej strane, McGavranova argumentácia o Pavlovej stratégii pre oslovovanie „ľudí na moste“ (tých, čo sú príbuzní veriatic) je fascinujúca a poučná. Ale zdá sa, že aj on vo svojom tvrdení preháňa.

Za zváženie stoja slová J. Herberta Kanea:

Mohli by sme začať otázkou: Mal Pavol misijnú stratégiu? Niektorí vravia áno, iní nie. Veľa závisí od definície stratégie. Ak sa stratégiou myslí cieľavedomý, dobre sformulovaný, náležite prevedený plán činnosti založený na ľudskom pozorovaní a skúsenostiach, potom Pavol mal len minimálnu alebo žiadnu stratégiu. Ale ak to slovo interpretujeme ako flexibilný spôsob práce, vytvorený pod vedením Ducha Svätého a podliehajúci jeho vedeniu, potom Pavol mal stratégiu.

Náš dnešný problém je, že žijeme v antropocentrickej dobe. Máme predstavu, že na Pánovom diele sa nedá dosiahnuť nič významné bez veľkej cirkevnej mašinérie – výborov, konferencií, workshopov či seminárov, zatiaľ čo rani Kresťania sa menej spoliehali na ľudskú múdrosť a kvalifikáciu a viac na Božiu iniciatívu a vedenie. Je očividné, že sa im nedarilo zle. Čo súčasné misijné hnutie potrebuje najviac zo všetkého, je návrat k misijným metódam ranej cirkvi.⁴

V podstate s Kaneovým základným stanoviskom súhlasíme, ale jeho tvrdenie by sme radi trochu pozmenili. Samozrejme, Pavol mal pomerne málo príležitostí založiť svoju stratégiu na

¹ Michael Green, „Evangelism in the Early Church,” in *Let the Earth Hear His Voice*, ed. J. D. Douglas (Minneapolis: World Wide Publications, 1975), str. 174.

² Donald McGavran, *The Bridges of God* (New York: Friendship Press, 1955), str. 25-35.

³ Green, „Evangelism in the Early Church,” str. 174.

⁴ J. Herbert Kane, *Christian Missions in Biblical Perspective* (Grand Rapids: Baker, 1976), str. 73.

pozorovaní a skúsenostiach. Ale po dvoch tisícoch rokov histórie misie za nami by sme mali mať „cieľavedomý, dobre sformulovaný, náležite prevedený plán činnosti založený na ľudskom pozorovaní a skúsenostiach.“ Avšak nie je kresťanské založiť ten plán primárne na ľudskom pozorovaní. Musí byť „vytvorený pod vedením Ducha Svätého a podliehajúci jeho vedeniu a kontrole.“ Čo sa týka flexibility, stratégia, ktorá nie je flexibilná, je proste zlá.

Uznajme teda, že „čo súčasné misijné hnutie potrebuje najviac zo všetkého, je návrat k misijným metódam ranej cirkvi.“ Toto je východisko. Zanedbanie Duchom Svätým inšpirovaného záznamu o spôsobe, ktorým raní kresťania a obzvlášť Pavol a jeho prívrženci budovali zbory v ich dobe, by bolo rovnako neuvážené, ako keby bol Pavol zanedbal vedenie Duchom Svätým, ktoré sa mu dostalo v Arábii a Antiochii. Zároveň, nebrať do úvahy poznanie, ktoré sa nám dostalo za dvetisíc rokov skúsenosti a štúdia, by bolo rovnako nemysliteľné, ako keby Pavol nebral do úvahy proces helenizácie kultúry [t.j. process, pri ktorom sa Grécke myslenie a vplyv šírili starobylým svetom.] a zneužívanie judaizmu na politické účely v jeho dobe. No Kaneovo varovanie by sme nemali ignorovať. Ak sa spoliehame na celkovú stratégiu a spôsob jej uvedenia do praxe namiesto na múdrosť a moc Ducha Svätého, nemôžeme tvrdiť, že sme verní novozmluvnému príkladu a ani naše svedectvo nebude také efektívne ako svedectvo veriacich prvého storočia.

Je pavlovská stratégia použiteľná dnes?

Tvrdením, že Pavlovo misijné úsilie pramenilo jednak z premýšľania a taktiež z modlitieb a práce, to však nekončí. Musíme si položiť otázku, či je pavlovská stratégia dnes použiteľná alebo nie. Na túto otázku odpovedáme áno.

Čo je hlavné, svet prvého storočia má isté pozoruhodné podobnosti s naším súčasným svetom. Pravdaže, musíme priznať, že dvadsiate storočie nie

je presnou kópiou prvého storočia, a že situácia súčasných misionárov v zahraničí je značne odlišná od Pavlovej situácie. Pavol bol občanom sveta, v ktorom pôsobil. Neučil sa žiadny nový jazyk, aby sa dorozumel. Od samého začiatku svojej služby bol oboznámený so spôsobmi myslenia svojich poslucháčov. Zároveň, ako údajne povedal E. M. Blaiklock, profesor klasických jazykov na Auckland University na Novom Zélande, „zo všetkých nasledujúcich storočí sa na prvé najviac podobá dvadsiate.“⁵ Existovala značná medzikultúrna výmena ľudí rôznych rás a pôvodu. Široko rozšírený bol úpadok myšlienok a ideálov. A po Rímskej ríši bola roztrúsená skupina ľudí, ktorí pre svoj kontakt alebo oddaný súhlas so židovskými monoteistickými a etickými myšlienkami tvorili pre evanjelium „pripravených poslucháčov.“

Druhá vec je, že Pavol priznával, že bol staviteľom cirkvi (1 Korinťanom 3:10). Ak teda z tejto skutočnosti neodvodzujeme tvrdenie, že musíme otrocky nasledovať každý prístup, ktorý použil tento veľký apoštol pohanov, môžeme aspoň mať úžitok z dôkladného štúdia jeho metodológie. Veď nakoniec súčasní architekti študujú prácu majstrov architektov z minulosti, hoci nenavrhnú a nestavajú rovnaké budovy ako oni.

Rovnako sa môžeme učiť od Pavla. Ako napísal Richard Lognecker:

Často sa zbožne hovorí: Svet ešte len uvidí, čo môže Boh spraviť s človekom, ktorý je mu úplne oddaný.“ Pavol bol takým človekom a svet bol svedkom dôsledkov. Bol Bohu pevne oddaný, duchom vrelý, srdcom súcitiaci, so širokým rozhľadom, bystrým vnímaním a stárou otvorenosťou Duchu. *Takýto príklad kresťanského života a služby je pre nás dnes východiskom aj inšpiráciou* [kurzíva pridaná].⁶

⁵ Citované v Ray Stedman, *Body Life* (Glendale, CA: Regal Books, 1972), str. 129.

⁶ Richard Longenecker, *The Ministry and Message of Paul* (Grand Rapids: Zondervan, 1971), str. 112.

Do akej miery je Pavlova metodológia normatívna?

Z Novej zmluvy je jasné, že Pavlova *zvesť* je normatívna. Galaťanom, trápeným požidovstvom, mohol povedať: „Ale keby sme my alebo aj anjel z neba hlásali iné evanjelium namiesto tohto, ktoré sme vám hlásali – nech je prekliaty!“ (Galaťanom 1:8). Korinťanom, trápeným problémami v zbere, mohol napísať „Veď ja som prijal od Pána to, čo som vám aj odovzdal“ (1 Korinťanom 11:23).

Z Novej zmluvy je taktiež zrejmé, že *človek* Pavol bol normatívnym príkladom toho, kým by kresťan mal byť a čo by mal robiť. Korinťanom, ktorí zúfalo potrebovali príklad toho, čím by mal kresťan byť, mohol povedať túto pozoruhodnú vetu: „Napodobňujte ma“ (1 Korinťanom 11:1a). Ale Pavol nebol dokonalý. Vedel to. A preto dodal tieto nesmierne dôležité slová „ako ja napodobňujem Krista“ (1 Korinťanom 11:1b). Takže Pavlov príklad je normatívny, pretože odráža dokonalý vzor – samotného Ježiša Krista.

A čo teda s Pavlovou misijnou *metódou*? Ako sme povedali, zdá sa, že nič nenasvedčuje tomu, že Duch Svätý od nás očakáva, že v našej evanjelizácii budeme otrocky napodobňovať každý Pavlov postup. Na druhej strane, v epištolách sa nachádza explicitné učenie, ktoré nám káže robiť podobné činnosti podobným spôsobom – menovite ísť tam, kde sú ľudia, kázať evanjelium, získavať obrátených, zhromažďovať ich do zborov, vyučovať ich vo viere, vyberať vodcov a zverovať veriacich Božej milosti. A kde inde by sme našli vzor, pri ktorom by bolo menšie riziko, že nás zavedie do slepých uličiek, ako pri misijnej práci apoštola Pavla? Ako píše A. R. Hay, „Služba Pavla a jeho spoločníkov je detailne zaznamenaná, pretože poskytujú typický príklad nesmierne dôležitej, stálej služby zakladania zborov.“⁷

⁷ A. R. Hay, *New Testament Order for Church and Missionary* (Audubon, NJ: New Testament Missionary Union, 1947), str. 220.

Vyvodzujeme teda, že Pavlova služba bola absolútne normatívna, a že spôsob jeho života a jeho misijná metodológia boli menej normatívne. Je to záležitosť miery. V každej z týchto vecí je možná istá miera prispôsobenia, ale menšia je pri zvesti a väčšia je pri spôsobe života a metodológii. Pre tých z nás, ktorí sme dvetisíc rokov vzdialení od fyzickej prítomnosti Majstra a jeho apoštolov, je prospešné, ak sa budeme učiť z Pavlovho kázania, osoby a programu závislom na Slove a Duchu Svätom.

PAVLOVSKÝ CYKLUS

Logické prvky Pavlovho základného plánu evanjelizácie

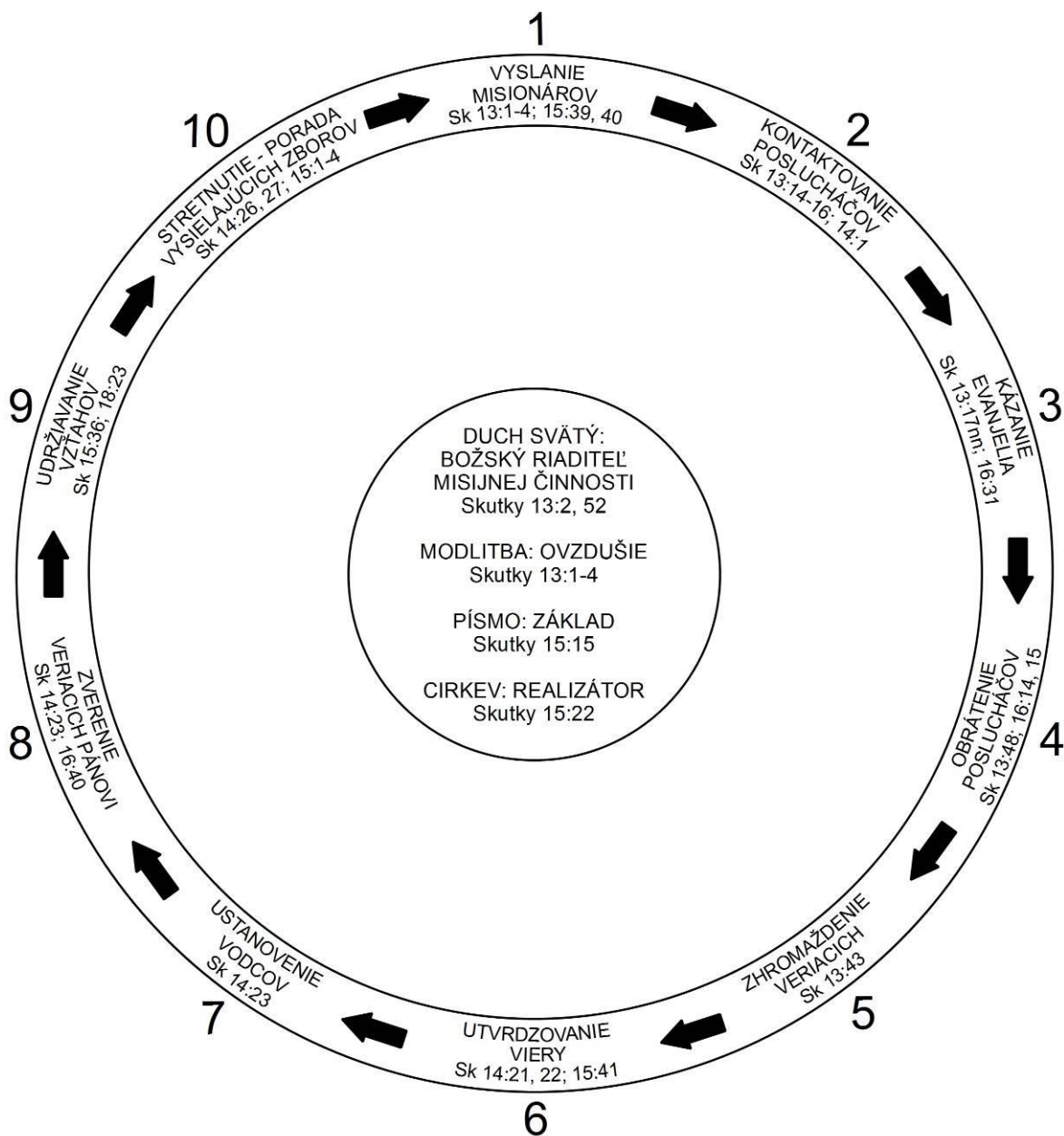
Aké boli logické prvky (kroky) Pavlovho základného plánu evanjelizácie a rozvoja zborov? Tieto prvky preberieme neskôr. Teraz ich len vymenujeme a zobrazíme na diagrame (pozri obrázok č. 5 na nasledujúcej strane).

Možné námietky voči Pavlovskému cyklu

Niektorým ľuďom sa kroky v pavlovskom cykle môžu zdať až príliš bežné, aby na nich naozaj záležalo. Naša odpoveď je, že pre ľudí, ktorí sú dôsledne oboznámení so svojou úlohou, by logické prvky, ktoré ju tvoria, mali byť samozrejmé. Chemikom by pri ich práci s kyselinou chlorovodíkovou vadiť, keby jej molekulárna štruktúra v ich laboratóriách nebola bežne známa. Keď už sú základne prvky niečoho objavené, sú viac či menej očividné. A v tomto štádiu jediná skutočná odbornosť, ktorá je potrebná, sa týka práce s nimi.

Iným sa pavlovský cyklus môže zdať akosi umelo skonštruovaný. Desiat krokov, aliteračné názvy, celé sa to zdá byť príliš usporiadané, aby to bolo pravdivé, príliš programové, aby to bolo praktické. Naša odpoveď je, že na tomto spôsobe rozdelenia tohto cyklu na zvládnuteľné prvky nie je nič nedotknuteľné.

OBRÁZOK č.5 „PAVLOVSKÝ CYKLUS“

- (1) Poverenie misionárov — Skutky 13:1-4; 15:39, 40.
- (2) Kontaktovanie poslucháčov — Skutky 13:14-16; 14:1; 16:13-15.
- (3) Kázanie evanjelia — Skutky 13:17ff.; 16:31.
- (4) Obrátenie poslucháčov — Skutky 13:48; 16:14, 15.
- (5) Zhromaždenie veriacich — Skutky 13:43.
- (6) Utrvďovanie viery — Skutky 14:21, 22; 15:41.
- (7) Ustanovenie vodcov — Skutky 14:23.
- (8) Zverenie veriacich Pánovi — Skutky 14:23; 16:40.
- (9) Udržiavanie vzťahov — Skutky 15:36; 18:23.
- (10) Stretnutie - porada vysielajúcich zborov — Skutky 14:26, 27; 15:1-4.

V tomto zmysle nie je misia cirkvi analogická s molekulou kyseliny chlorovodíkovej. Obmena je možná. Avšak sme presvedčení, že dôsledná analýza misijnej úlohy odhalí niečo veľmi podobné pavlovskému cyklu. A je pre nás nepodstatné, ako sa tieto kroky pomenujú.

Iným sa môže zdať, že tento cyklus v skutočnosti nie je pavlovský. Priznávajú, že Pavol vykonával všetky tieto činnosti, ale nie nevyhnutne na všetkých miestach. Ak je to tak, nie je tento cyklus akýmsi hybridom alebo zloženou, odvodenou z celkovej služby namiesto základu pre plán v každom miestnom prípade? Naša odpoveď má štyri časti.

Po prvé, Pavol nezaložil zbor na každom mieste, ktoré navštívil. Nemal to v pláne. Čo sa týka Pavla (a čoho sme si vedomí), napríklad v Aténach Pavol prešiel krokmi kontaktu a komunikácie a skončil pri obrátení Dionýza, Damaris a niektorých ďalších (Skutky 17:34). Vieme, že neskôr bol v Aténach zbor. Ale podľa biblického záznamu o Pavlovej službe nemáme o ňom žiadne bližšie informácie. Atény boli pre Pavla „zastávkou na ceste.“ Nebolo to mesto „jeho typu.“

Po druhé, používaním výroku o *pavlovskom cykle* nechceme tvrdiť, že Pavol sám vykonal každý krok. Pavol viedol tím ľudí. Záznam jasne hovorí o tom, že delegoval zodpovednosti na iných členov svojho tímu. Napríklad, Pavol napísal Títovi: „Preto som ťa nechal na Kréte, aby si *dal do poriadku, čo ešte treba*, a aby si v mestách ustanovil starších, ako som ti prikázal“ (Títovi 1:5, zvýraznenie autor).

Po tretie, čím je biblický záznam o každej konkrétnej situácii kompletnejší, tým sa kroky v cykle stávajú explicitnejšími. Vezmime si, napríklad, zbor v Efeze. V jeho prípade sú v biblickom zázname základné kroky explicitné:

Kontaktovanie poslucháčov —
Skutky 18:19; 19:1, 8, 9
Kázanie evanjelia —
Skutky 19:4, 9, 10

Obrátenie poslucháčov —
Skutky 19:5, 18
Zhromaždenie veriacich —
Skutky 19:9, 10
Utvrdzovanie viery —
Skutky 20:20, 27
Ustanovenie vodcov —
Skutky 20:17, 28;
1 Tim. 1:3, 4; 2:2
Zverenie veriacich Pánovi —
Skutky 20:1, 25, 32
Udržiavanie vzťahov —
Skutky 20:17;
Efezanom 1:1-3, 15, 16

Po štvrté, hoci tento cyklus vyplýva z pavlovskej metodológie, zároveň vyplýva z logického uvažovania a širšej misijnej činnosti. Pre úlohu tohto typu, ktorou sme boli poverení, sú tieto kroky praktické a rozumné, ako sme už povedali. Pozrite sa na ne znova. Ak by ktokoľvek z nás, ako moderný ekvivalent Pavla, Petra, Tomáša alebo Timoteja, mal ísť do určitého mesta evanjelizovať a založiť zbor, nerobili by sme presne tieto kroky? A nekonali by sme ich viac menej v tomto istom poradí?

Štyri dôležité vlastnosti pavlovského cyklu

Pred koncom tejto úvodnej diskusie o pavlovskom cykle je potrebné spomenúť jeho štyri vlastnosti.

Po prvé, má začiatok a koniec. V posledných rokoch sa objavilo mnoho kníh o raste a rozvoji zborov. Niektoré z nich sú pre ľudí zaoberajúcich sa misiou cirkvi neobyčajne stimulujúce. Niektoré princípy, ktoré sa dajú objaviť v týchto knihách, sú neoceniteľné. Avšak v mnohých z nich sa nachádza chyba, ktorá sa pre toho, kto sa nimi riadi, frustrujúca.

Ide o toto: Človek, ktorý má vzdelanie o princípoch rastu zboru a premýšľa o evanjelizácii v novom prostredí za účelom rozširovania cirkvi, si uvedomí, že nevie, ako má tieto perly múdrosti navliecť na niť. Nevie, kde začať. A ani len nepremýšľal o tom, ako začne. Ale ak uvažujeme o cykle so začiatkom

a koncom a logickými krokmi medzi, je možné túto slabinu prekonať.

Po druhé, hoci spomíname začiatok a koniec cyklu, v istom zmysle neexistujú. Keď bol Pavol v Antiochii znova poverený pred svojou druhou misijnou cestou (Skutky 15:29, 40), znovu nadviazal kontakt so začínajúcimi skupinami veriacich a pokračoval vo svojej službe pre nich, utvrdzujúc ich vo viere (Skutky 15:41). Zároveň posúval hranice evanjelia ďalej za svoje domáce základy v Jeruzaleme a Antiochii. Aby sme teda mohli oprávnené rozmýšľať o začiatku a konci, musíme o tejto úlohe rozmýšľať v súvislosti s jedným zborom alebo jednou obmedzenou oblasťou.

Po tretie, cyklus musíme vnímať aj synchrónne, aj diachrónne. To znamená, že hoci uvažujeme o postupe od štádia kontaktu cez komunikáciu, k obráteniu, k zhromaždeniu veriacich, atď., musíme mať na pamäti, že keď sa postupom času dostávame k pokročilejším štádiám rozvoja, musíme stále vykonávať činnosti z predošlých štádií (alebo sa postarať o to, aby pokračovali). Napríklad, stále musíme nadväzovať nové kontakty a usilovať sa o nové obrátenia od sveta aj vtedy, keď už utvrdzujeme prvých veriacich vo viere. Ak to nerobíme, urážame Hlavu cirkvi. Preto by medzi prvkami cyklu nemali byť nakreslené hrubé čiary. V istom zmysle sú tieto prvky odlišné postupne na seba nadväzujúce. V inom zmysle sa navzájom dotýkajú a prelínajú.

Po štvrté, je nevyhnutne dôležité, že stratégia pavlovského cyklu sa popri priekopníckych projektoch aplikuje aj na existujúce zbory. Zhodnotením existujúcich zborov krok za krokom od „kontaktných s poslucháčmi“ cez „pretrvávajúce vzťahy“, kazateľ a za to zodpovední veriaci v skutočnosti dokážu analyzovať, v čom je ich zbor úspešný a v čom zlyháva! Potom môžu v svojom

celkovom pláne urobiť nevyhnutné zmeny, dohodnúť sa na štandardoch, zozbierať zdroje a do činnosti zaviesť sľubné inovácie. Pritom stále budú získavať nové poznatky o misii zboru doma a v zahraničí.

Efektívna misia a evanjelizácia vyžaduje dôkladnú stratégiu a plánovanie na modlitbách. Keď sa Boh chystal vyvieť svoj ľud z Egypta do zasľubenej zeme, zavolať si Mojžiša a povedal mu o tomto pláne: „Choď, zhromaždi starších Izraela a povedz im... pôjdeš so staršími Izraela k egyptskému kráľovi a povieš mu... Ja však viem, že egyptský kráľ vám nedovolí odísť... Preto vystriem ruku a zasiahnem Egypt rôznymi divmi“ (Exodus 3:16-20). Keď sa Boh chystal priviesť veriacich Židov a pohanov do nového spoločenstva viery, nechal zatknúť Saula a povedal: „Ale vzchop sa a postav sa na nohy. Totiž preto som sa ti zjavil, aby si sa stal mojim služobníkom a svedkom“ (Skutky 26:16). A keď Saul – teraz už Pavol – slúžil, svedčil a zakladal skupiny veriacich od Sýrie na východe po Macedóniu a Acháju na západe, jednému zboru napísal:

Ja som sadil, Apollo polieval, ale Boh dáva vzrast... My sme totiž Boží spolupracovníci; vy ste Božia roľa a Božia stavba. Podľa Božej milosti, ktorá mi bola daná, ako múdry staviteľ položil som základ a iný na ňom ďalej stavia; ale každý nech si dá pozor, ako na ňom stavia (1Korintianom 3:6,9,10).

Naplnenie Božích plánov a zámerov vyžaduje predovšetkým Božiu múdrosť, zásah a milosť. Ale taktiež to vyžaduje, aby sa Mojžiš a starší alebo Pavol a jeho spoločníci oddali – telom, srdcom i myslou – tejto úlohe.

*

KROK 4: PRÍPRAVA VLASTNEJ ODPOVEDE

Aké sú tvoje prvotné závery?

Duchovné formovanie

- Zapište si jednu vec, ktorú ste sa naučili z vášho štúdia o Pavlovi (charakterovú vlastnosť, stratégiu pre misiu, postoj, atď.) pri ktorej si želáte, aby bola vo vašom živote alebo službe očividnejšia. Venujte minútu modlitbe s prosbou o to, aby vám Boh pomohol naplniť vašu túžbu.

Hlbšie porozumenie

- Na základe vašej práce v *Krok 2: Štúdium Písma*, zaoberajte sa nasledujúcim výrokom:

„Niekedy sa zdá, že Pavol zaznáva dôležitosť čistých motívov v misii (1 Korintánom 9:16-8; Filipánom 1:12-18) ale inokedy sa zdá, že skalopevne trvá na tom, že musia byť bezúhonné (2 Korintánom 4:7-18; 1 Tesaloničanom 2:1-12)

Zručnejšia služba

- Aby sa vám misijný záväzok pre váš zbor v Téme 6 vytváral ľahšie, v Témach 1 až 5 bude vždy súčasťou vašej úlohy zaznamenať vaše presvedčenia. Pracovný list Misijný záväzok je v Téme 6 a pomôže vám usporiadať si vaše myšlienky vyjadrené v tomto oddiele v každej z tém od prvej po piatu.

Piata časť: Aké presvedčenia o metóde a motivácii pre misiu by mal odrážať misijný záväzok, ktorý vychádza z Biblie?

- **Poznámka:** V Téme 6 dokončíte pracovný list Misijný záväzok. Môžete si skontrolovať vaše presvedčenia, ktoré ste pri príprave zapísali do častí 1 až 4 v pracovnom liste.

KROK 5: DISKUSIA O TÉME

Čo sa môžeme naučiť jeden od druhého?

1. Porozmýšľajte o príkladoch zo života v *Krok 1: Pochopenie témy*. Ako by ste na základe toho, čo ste sa počas svojho štúdia naučili, poradili Alexovi a Karolíne?
2. Niektorí ľudia si myslia, že Lukáš chcel, aby Skutky boli neutrálnym opisom života ranej cirkvi. Iní si myslia, že chcel zaznamenať definitívny predpis pre dnešný zborový život. Čo si myslíte vy?
3. Môžeme rozoznať nejaký opakujúci sa motív v Pavlovom prístupe od momentu, keď vošiel do nového mesta po chvíľu, keď z neho odišiel? Ak áno, do akej miery je to záväzný vzor pre súčasnú misiu?
4. Z čoho pochádzalo Pavlovo zanieťenie pre misiu napriek silnému odporu?
5. Do akej miery by sme mali čakať, kým naše motívy budú čisté pred tým, ako sa zapojíme do misie?
6. Aká by bola Pavlova reakcia na úroveň oddanosti misii, keby navštívil vás alebo váš zbor? Aké zmeny by podľa vás chcel, aby ste spravili?

KROK 6: PRAKTICKÉ ČINY POSLUŠNOSTI **Aké dôsledky vyplývajú z tejto témy?**

1. Ako diskusia zmenila vaše pôvodné zmýšľanie o tejto téme?

2. Vyžaduje to, čo ste sa naučili o Pavlovi ako vzore pre misiu, nejaké zmeny vo vašich postojoch, programe, prioritách, službe, atď.? Porozprávajte sa o tom s vašim mentorom pri ďalšom stretnutí.

Tento študijný materiál a jeho kópie poskytuje slovenský vydavateľ užívateľom bezplatne. Jeho vydávanie však má svoje náklady. Pomôžete nám, ak ako vďačný používateľ tejto lekcie svojim príspevkom podporíte prípravu a vydanie ďalších kurzov. Ďakujeme Vám. Podrobnejšie informácie o podpore na: www.cb.sk/index.php/kniznica/zborova-kola

POZNÁMKY